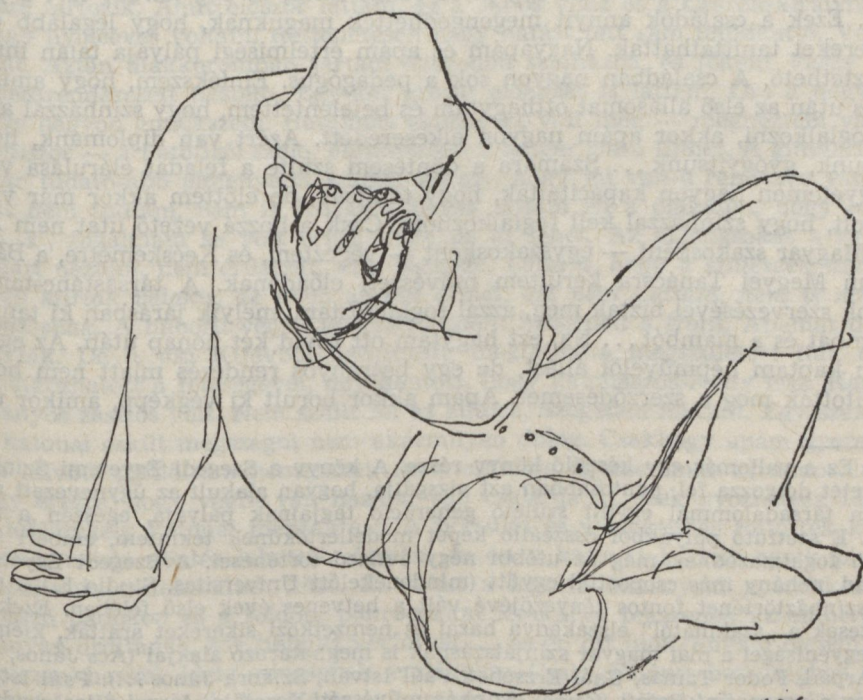

Ezt a mondatot annyi más világjáró, világba üldözött, életük hosszabb vagy rövidebb szakaszára rabságba-emigrációba-magányba szorított magyar művész leírhatta volna az elmúlt hetven esztendőben. Lengyel Józsefnek, műveinek a „tizennyolcadik századiság” minden huszadik századi változatából kijutott Mikes Kelemen azt írja: „... úgy tetszik, hogy mindenik levél nekem az utolsó levelem...” Lengyel József azt írja: „... és én tudom, hogy ezt a börtönt már nem bírom ki...” A Noteszek, a Szibériai levelek, a művek, a sors, és a művek sorsa így formálja ki *együtt* az örökösen (most is), megcsonkított egységet.

De nem lennének hiteles, ha nem mondanám el, hogy mégis mi ütött leginkább szíven ebben az alvilágjárásban. Lengyel József mindezek után is hálás volt a sorsának. Hálás volt azért, hogy életben maradt, és jutott neki szabaddalása után két évtized, hogy mert és tudott még dolgozni. Talán az újabb író-nemzedékek számára is figyelemre érdemes az, amit ő *erről* (1970. VIII. 22-én, hazatérése napjának tizenötödik évfordulóján) egy mondatba forrasztva így jegyzett föl: „...örülök, hogy még élek... melyért köszönettel senkinek sem tartozom.”

Diószegi 989

DIÓSZEGI BALÁZS RAJZA